

Bryssel den 24.2.2021
COM(2021) 82 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Att bygga upp ett klimateresilient Europa - den nya EU-strategin för klimatanpassning

{SEC(2021) 89 final} - {SWD(2021) 25 final} - {SWD(2021) 26 final}

1. VERKLIGHETEN BAKOM KLIMATFÖRÄNDRINGARNAS EFFEKTER – VI MÅSTE AGERA NU

Klimatförändringarna är här i dag, så vi måste bygga en mer resilient morgondag. Världen har precis genomgått det varmaste årtionde som någonsin registrerats. Under de tio åren slogs rekordet för världens varmaste år åtta gånger. Människor, planet och välstånd är sårbara för klimatförändringar, och vi måste förhindra det vi inte kan anpassa oss till och anpassa oss till det vi inte kan förhindra¹. Och vi måste göra det snabbare, samt på ett smartare och mer systematiskt sätt. Covid-19-pandemins allvarliga inverkan på vår hälsa och vårt socioekonomiska välstånd är en tydlig varning om hur farligt det är att inte vara tillräckligt förberedd. De val vi gör i dag måste leda till en bättre värld.

Att stoppa alla utsläpp av växthusgaser skulle ändå inte förhindra de climateffekter som redan pågår. De kommer att fortsätta i årtionden, även om ansträngningarna i världen och i Europa att minska växthusgasutsläppen visar sig vara effektiva. Även drastiska tillfälliga minskningar av utsläppen, såsom skedde under finanskrisen 2008 eller de ekonomiska störningarna i samband med covid-19-pandemin, har liten effekt på den globala uppvärmningens övergripande utveckling. Stora internationella åtaganden att uppnå klimatneutralitet ökar sannolikheten för att vi kan få ett scenario som är det bästa alternativet, men till och med då skulle betydande anpassningsinsatser krävas.

Extrema väderförhållanden blir allt vanligare och allvarligare². Detta har lett till en snabb uppgång i antalet katastrofer under de senaste 20 åren, liksom de skador som dessa har orsakat³. Dessa extrema händelser rör sig om alltifrån skogsbränder och värmeböljor norr om polcirkeln till förödande torrperioder i Medelhavsområdet; från orkaner som drabbar EU:s yttersta randområden till skogar som decimeras av aldrig tidigare skådade invasioner av barkborrar i Central- och Östeuropa. Långsamt framskridande fenomen, såsom ökenspridning, förlust av den biologiska mångfalden, förstörelse av mark och ekosystem, försurning av haven eller höjning av havsnivån är lika destruktiva på lång sikt.

Klimatförändringarnas effekter har långtgående konsekvenser både i och utanför EU. Vattenbristen i EU har påverkat så varierande ekonomiska verksamheter som jordbruk, vattenbruk, turism, kylning av kraftverk och godstransporter på floder. Den påverkar inte bara ekonomin, utan även EU-medborgarnas hälsa och välbefinnande, när vi allt oftare drabbas av värmeböljor (globalt sett var den dödligaste katastrofen under 2019 värmeböljan i Europa, som krävde 2 500 människoliv). Vattenbristen utgör även en risk för livsmedelstryggheten, förvärrar befintliga sociala ojämlikheter och hotar kulturarvet. EU påverkas redan, och kommer i allt högre grad att påverkas, av climateffekter utanför Europa genom domino- och spridningseffekter på handel eller migration. Detta gör att den internationella klimatresiliensen⁴ inte bara är en fråga om solidaritet, utan också om öppet strategiskt oberoende och egenintresse för EU och dess medlemsstater.

De ekonomiska förlusterna i samband med de allt vanligare klimatrelaterade extremhändelserna ökar. I EU uppgår dessa förluster redan till i genomsnitt 12 miljarder euro per år. Försiktiga, låga uppskattningar visar att om dagens EU-ekonomi utsätts för en

¹ Anpassning är en process som innebär att man anpassar sig till det faktiska eller förväntade klimatet och dess effekter ([IPCC AR5](#)). Det är inte en nödtåtgärd som vidtas bara en gång, utan en rad proaktiva åtgärder för att ta itu med sambandet mellan typ av fara (t.ex. torra och stigande havsnivåer), exponering (t.ex. mindre vatten i söder) och utsatthet (t.ex. fattigdom eller brist på utbildning). Komplikationer (och faror) orsakas av brytpunkter (dvs. trösklar i klimatförändringstakten) såsom smältande permafrost, förlust av havsis eller massiv skogsdöd.

² <https://www.eea.europa.eu/highlights/soer2020-europes-environment-state-and-outlook-report>

³ <https://www.undrr.org/news/drrday-un-report-charts-huge-rise-climate-disasters>

⁴ Se [IPCC](#) för en diskussion om sambandet mellan anpassning och resiliens.

global uppvärmning på 3 °C över förindustriella nivåer skulle detta leda till en årlig förlust på minst 170 miljarder euro (1,36 % av EU:s BNP⁵). En långsam höjning av havsnivån är också ett allt större orosmoment för kustområdena, som står för ~40 % av EU:s BNP och där ~40 % av EU:s befolkning är bosatta. Förlusterna fördelas ojämnt och skadar regioner som redan eventuellt redan drabbats av svårigheter som exempelvis låg tillväxt eller hög ungdomsarbetslöshet.

Europa antar klimatutmaningen. EU har förbundit sig att uppnå klimatneutralitet senast 2050 och har ett mer ambitiöst utsläppsminskningsmål på åtminstone 55 % fram till 2030, jämfört med 1990 års nivåer. Ett klimatnödläge har erkänts av Europaparlamentet, flera medlemsstater och över 300 städer. Europeiska rådet har slagit fast att klimatförändringarna är ett existentiellt hot. EU stödde 2020 års *Leaders' Pledge for Nature*⁶, en utfästelse från världens ledare att gemensamt komma till rätta med klimatkrisen och den kris som drabbat den biologiska mångfalden. Emfasen på den gröna omställningen i faciliteten för återhämtning och resiliens och nästa generations program inom sammanhållningspolitiken gör att det går att tidigarelägga investeringar och reformer som kan bidra till att öka resiliensen mot klimatchocker samt påskynda utfasningen av fossila bränslen i ekonomin. För den privata sektorn kommer EU-taxonomin för hållbar verksamhet att bilda en ram som underlättar klimatrelianta investeringar. På individnivå anser över 93 % av EU-medborgarna att klimatförändringarna är ett allvarligt problem, och 70 % ser positivt på klimatanpassning.

Vikten av anpassning erkänns alltmer på global nivå – men många rapporter visar på bristande beredskap⁷. Extrema väderhändelser och deras effekter är närvarande nästan hela tiden i media och deras ökade intensitet och frekvens på grund av klimatförändringarna ligger högt på den globala offentliga dagordningen. Den globala kommissionen för anpassning framhöll att anpassningslösningar ofta utgör så kallade ”no regret”-åtgärder, dvs. de är värda att genomföra oberoende av hur klimatet i slutänden utvecklas. Detta beror på de många medföljande fördelarna, i synnerhet för naturbaserade lösningar och riskförebyggande åtgärder mot katastrofer, samt på anpassningens trefaldiga vinst, dvs. att den bidrar till att undvika framtida förluster av människoliv samt naturrelaterade och materiella förluster, skapa ekonomiska fördelar genom att minska riskerna, öka produktiviteten och stimulera innovation samt de sociala, miljömässiga och kulturella fördelarna.

Ruta 1: Torrperioder

På grund av förändringarna i klimatet står många regioner i Europa redan inför allt vanligare och allvarligare torrperioder som varar längre. Torrperioder⁸ kan orsaka dominoeffekter. De sänker exempelvis vattennivån i floder och i grundvattnet, hämmar trädens och grödornas tillväxt, ökar angreppen av skadegörare och underblåser skogsbränder. I Europa drabbas jordbruket, energisektorn och den allmänna vattenförsörjningen av huvuddelen av de förluster som orsakas av torka (motsvarande ~9 miljarder euro per år). Extremtorkan i Väst- och Centraleuropa under 2018, 2019 och 2020 orsakade betydande skador. Enbart under 2018 uppgick jordbruksskadorna till omkring 2 miljarder euro i Frankrike, 1,4 miljarder euro i Nederländerna och 770 miljoner euro i Tyskland. Med en global uppvärmning på 3 °C skulle torrperioder inträffa dubbelt så ofta

⁵ <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv/economic-impacts>

⁶ <https://www.leaderspledgefornature.org/>

⁷ *Adaptation Gap Report 2020*, rapporten *Adapt Now* från den globala kommissionen för anpassning och *State and trends in adaptation 2020*.

⁸ En torrperiod är ett *ovanligt* och *tillfälligt* underskott i tillgången på vatten, vare sig detta berör atmosfären, ytvattnet eller grundvattnet.

och de totala förlusterna på grund av torka i Europa skulle öka till 40 miljarder euro per år, med de värsta följderna i Medelhavs- och Atlantområdena⁹.

EU kan svara på torrperioder med kortsiktiga nödgärder inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism, och det finns EU-omfattande system för tidig varning. Medlemsstaterna genomför en integrerad förvaltning av avrinningsområden genom ramdirektivet för vatten, och vissa medlemsstater har antagit planer för hantering av torka för känsliga avrinningsområden. Med tanke på att nästan alla avrinningsområden kan komma att drabbas på längre sikt måste det finnas organisatoriska och tekniska anpassningslösningar. Dessa inbegriper för jordbrukets del en hållbar användning och återanvändning av vatten, markförvaltning och vegetationstäckning, grödor som står emot torka, vertikal odling eller till och med planering av markanvändning och återställande av skadade områden. Inom energi och transport inbegrips förberedelser för störningar, i synnerhet med avseende på vattenvägar med godstransporter, vattenkraft och kylning för kraftverk¹⁰. När det gäller dricksvatten rör det sig om främjande av vattenbesparingar för bostadshus eller ytterligare infrastruktur för försörjning och lagring.

2. UPPBYGGNAD AV ETT KLIMATRESILIENT EU

Den europeiska gröna given, EU:s tillväxtstrategi för en hållbar framtid, bygger på premissen att den gröna omställningen utgör en möjlighet och att det kommer att bli mycket dyrt om vi inte agerar. Den visar EU:s ledarskap när det gäller att dels förhindra det värsta, genom åtagandet att uppnå klimatneutralitet, och dels att förbereda sig bättre, genom mer ambitiösa anpassningsinsatser som bygger på 2013 års EU-strategi för anpassning¹¹.

Den långsiktiga visionen är att EU 2050 kommer att vara ett klimatresilient samhälle som är helt anpassat till de oundvikliga effekterna av klimatförändringarna. Detta betyder att vi senast 2050, då vi ska ha uppnått klimatneutralitet, kommer att ha en förstärkt anpassningsförmåga och en minimerad sårbarhet för klimatpåverkan, i linje med Parisavtalet och förslaget till en europeisk klimatlag¹².

Förslaget till en europeisk klimatlag lägger grunden för ökade ambitioner och politisk samstämmighet på anpassningsområdet. Genom förslaget fastställs både ramen för att uppnå klimatneutralitet och anpassningsambitionen fram till 2050 genom att integrera den internationellt gemensamma visionen för åtgärder i EU:s lagstiftning (dvs. det globala anpassningsmålet i artikel 7 i Parisavtalet och mål 13 för hållbar utveckling). Förslaget förbinder EU och dess medlemsstater att löpande göra framsteg för att främja anpassningsförmågan, stärka resiliensen och minska sårbarheten för klimatförändringar. Den nya anpassningsstrategin visar vägen och innebär lösningar för att göra dessa framsteg till verklighet. Mot bakgrund av anpassningspolitikens systematiska karaktär kommer anpassningsåtgärderna att genomföras på ett integrerat sätt med andra initiativ inom den europeiska gröna given, såsom strategin för biologisk mångfald, renoveringsvägen, Från jord till bord-strategin, handlingsplanen för den cirkulära ekonomin och nollutsläppsplanen, skogsstrategin, markstrategin, strategin för hållbar och smart mobilitet samt den förnyade strategin för hållbar finansiering.

⁹ Peseta IV-rapporten <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv/droughts>

¹⁰ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/water-energy-nexus-europe>

¹¹ En EU-strategi för klimatanpassning [COM\(2013\)216 final](#).

¹² Förslag till en europeisk klimatlag [COM\(2020\) 80 final](#).

EU har under de senaste åren redan vidtagit åtgärder för att stärka sin resiliens inom ramen för 2013 års anpassningsstrategi¹³. Alla medlemsstater har nu antagit en nationell anpassningsstrategi eller anpassningsplan. Anpassningen har integrerats i EU:s politik och långsiktiga budget, och plattformen Climate-Adapt¹⁴ har blivit en central referensram för kunskap om anpassning. Den globala kommissionen för anpassning lyfte fram EU som en pionjär när det gäller att integrera överväganden om klimatrisker i beslutsprocessen¹⁵. Denna nya strategi bygger på denna erfarenhet, ökar ambitionerna och utvidgas till att omfatta nya områden och prioriteringar.

Medlemsstaterna kommer fortsatt att vara de huvudsakliga parterna i genomförandet, och mer ambitiösa och proaktiva åtgärder på EU-nivå kommer att hjälpa dem att möta sina anpassningsbehov. Behovet av mer EU-stöd underbyggs av den åtföljande konsekvensbedömningen¹⁶. Även om anpassningsutmaningarna är lokala och specifika kan lösningarna ofta överföras på bred front och tillämpas i regional, nationell eller transnationell skala. Många effekter av klimatförändringarna har en stark gränsöverskridande dimension (t.ex. i Arktis, makroregioner eller avrinningsområden) eller en internationell dimension (EU:s yttersta randområden och utomeuropeiska länder och territorier), och det förekommer EU-specifika effekter på den inre marknaden. Solidaritet mellan och inom medlemsstaterna är ytterst viktig för att åstadkomma resiliens på ett korrekt och rättvist sätt. Kommissionen kommer att bedriva ett nära samarbete med medlemsstaterna rörande genomförandet av denna strategi för att de internationella anpassningsåtgärderna och EU:s anpassningsåtgärder bättre ska överensstämma med varandra. Regional och lokal anpassning kommer också att vara gynnsam, medan den europeiska klimatpakten¹⁷ kommer att skapa möjligheter för enskilda personer, som kommer att spela en viktig roll för utvecklingen av anpassningsstrategin¹⁸.

Allvaret i anpassningsutmaningen gör den till något som hela statsförvaltningen och hela samhället måste medverka i. Det är av avgörande betydelse att den privata och offentliga sektorn samarbetar närmare varandra, i synnerhet i finansieringen av anpassning. Genom strategin, med den inriktning och de verktyg den erbjuder, får den privata sektorn stöd för att upptäcka risker och styra investeringarna i riktning mot åtgärder för anpassning och resiliens (och undvika fel sorts anpassning). Genom lösningar som hjälper till att tillgodose den ökande medvetenheten om klimatförändringarna (t.ex. skyldigheten att lämna ut icke-finansiell information, EU-taxonomin för hållbar verksamhet och den förnyade strategin för hållbar finansiering) kommer strategin att vara till hjälp för stora företag, små och medelstora företag, lokala förvaltningar, arbetsmarknadens parter och allmänheten. Den kommer även att bidra till att korrigerar den felaktiga uppfattningen att anpassning endast utgör en kostnad, när det i själva verket rör sig om en investering.

Strategin syftar till att förverkliga visionen för 2050 om ett klimatresilient EU genom att göra anpassningen smartare, mer systematisk och snabbare, och genom att trappa upp de internationella åtgärderna. Detta innebär förbättrade kunskaper och data genom hela den politiska cykeln, stöd för politisk utveckling och klimatriskhantering på alla nivåer samt snabbare anpassningsinsatser i allmänhet. Med den nya strategin gör kommissionen vad den kan för att utrusta Europa till att bli mer klimatresilient. Ett fullständigt genomförande av

¹³ Evaluation of the EU Strategy on adaptation to climate change (ej översatt till svenska), [SWD/2018/461 final](#).

¹⁴ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

¹⁵ <https://gca.org/reports/adapt-now-a-global-call-for-leadership-on-climate-resilience/>

¹⁶ SWD(2021) 25 och SWD(2021) 26.

¹⁷ <https://europa.eu/climate-pact>

¹⁸ Den kommande konferensen om Europas framtid kan vara ett tillfälle att främja medvetenheten om anpassning på alla nivåer.

insatserna inom strategin skulle placera Europa i en mycket bättre position för att ta itu med klimateffekterna redan fram till 2030. Detta skulle innebära medvetenhet om och planering av anpassning vid varje enskild lokal myndighet, på varje företag och i varje hushåll, genomförande av anpassning som kommit en lång bit på väg för de värst drabbade samt globalt ledarskap på områden som klimattjänster, klimatsäkring och naturbaserade lösningar.

2.1. Smartare anpassning: förbättra kunskap och hantera osäkerhet

Trots framstegen kvarstår stora luckor i vår kunskap om anpassning. Klimatförändringar gör sig gällande i ett stort antal faror som påverkar nästan alla sektorer, och därför krävs en omfattande kunskapsbas som kan ligga till grund för effektiva åtgärder. Det innefattar osäkerhet kring hur snabbt och hur mycket klimatet kommer att förändras och påverka naturliga och mänskliga system samt politikens och åtgärdernas effektivitet. Det finns en ökande efterfrågan på att omvandla en stor mängd tillgängliga klimatuppgifter till specialanpassade, användarvänliga verktyg. Vi behöver utvidga gränserna för anpassningskunskap och få fram mer och bättre klimatrelaterade uppgifter, framför allt om ekonomiska förluster, och vi behöver lägga samman alltihop.

2.1.1. Flytta fram gränserna för kunskap om anpassning

Beslutsfattande och insatser inför den osäkra klimatsituationen kan underlättas genom att förankra beslut i den senaste forskningen. Vi har redan en stabil kunskapsbas för insatser, men det krävs ytterligare arbete inom anpassning samt dess kostnader, fördelar och fördelningseffekter. Vi måste dessutom använda oss av vetenskapen för att förbättra vår förståelse för kopplingen mellan klimatrisker och socioekonomiska sårbarheter och ojämlikheter. Vi måste utarbeta effektiva och inkluderande styrningsmekanismer för att säkerställa att det förs en dialog mellan beslutsfattare och forskare, exempelvis via den europeiska klimatanpassningskonferensen ECCA som hålls vartannat år. EU är väl positionerat för att underlätta detta och kan bygga vidare på sin erfarenhet av ramprogrammen för forskning och innovation, rymdprogrammet och civilskyddsmekanismen. Framsteg kommer att krävas, till exempel när det gäller modellering för att mer exakt beräkna framtida skador och skraddarsy anpassningsåtgärder, vår förståelse för de hälsomässiga konsekvenserna, följdverkningarna av samtidiga eller efterföljande klimateffekter eller brytpunkter i jordens system¹⁹.

Den digitala omvandlingen är avgörande för att uppnå anpassningsmålen i den gröna given. Alla uppgifter från EU:s vetenskapliga flaggskepp, såsom Copernicus²⁰ och det europeiska nätverket för marina observationer och datainsamling (Emodnet)²¹, finns tillgängliga fritt och öppet för alla användare över hela världen. Copernicus klimatförändringstjänst kommer att fortsätta att öka uppgifternas användbarhet och vidareutveckla tjänster t.ex. för så kallade extreme event attributions, där man analyserar hur extrema väderhändelser kan kopplas till människans påverkan på klimatet²². Vi måste främja användningen av den senaste digitala tekniken och de senaste klimattjänsterna för att stödja beslutsfattandet (t.ex. fjärranalys, smarta väderstationer, artificiell intelligens och högpresterande datorsystem). Nya instrument, som initiativet *Destination Earth* och digitala

¹⁹ <https://media.nature.com/original/magazine-assets/d41586-019-03595-0/d41586-019-03595-0.pdf>

²⁰ [Copernicusprogrammet](#) är ett av EU:s flaggskepp. Med dess land-, havs-, klimat- och atmosfärövervakningstjänster ger Copernicusprogrammet fullständig, fri och öppen tillgång till en mängd olika jordobservations- och markdata samt produkter och tjänster.

²¹ <https://emodnet.eu/en>

²² För att förstå i vilken utsträckning extrema väder- och klimathändelser kan kopplas till klimatförändringarna, se [C3S](#).

tvillingar²³, är mycket lovande när det gäller att öka vår förståelse av aktuella och framtida klimateffekter för planeten i stort och i lokal skala. Mätningar och observationer av hav kommer också att förbättras ytterligare.

Vi behöver bli bättre på att förstå det inbördes beroendet mellan klimatförändringar, ekosystem och de tjänster som de levererar. Stora förändringar i terrestra ekosystem och vegetationstyper på Europeiska unionens landområde väntas under detta århundrade, även inom skyddade områden. Förändringar i vattnets kretslopp och temperatur eller stigande havsnivå kommer att öka trycket ytterligare på ekosystemen. Under detta århundrade förväntas haven övergå till aldrig tidigare skådade förhållanden med ökade temperaturer, ytterligare försurning och syreminskning. Vi behöver en stabil återställning och förvaltning av ekosystemen som baseras på vetenskap samt hjälper till att minimera riskerna, förbättra resiliensen och säkerställa fortsatt tillhandahållande av viktiga ekosystemtjänster och ekosystemförhållanden: tryggad livsmedelsförsörjning, luft- och vattenrening, översvämningsskydd, biologisk mångfald och begränsning av klimatförändringar.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Hjälpa till att fylla kunskapsluckor i fråga om klimateffekter och klimatresiliens, bland annat vad gäller haven, genom Horisont Europa, programmet för ett digitalt Europa, Copernicus och Emodnet.*
- *Förbättra den aktuella kunskapsnivån inom anpassningsmodellering, riskbedömning och förvaltningsverktyg – mot ”modellering på tillgångsnivå”.*

2.1.2. Fler och bättre klimatrelaterade uppgifter om risker och förluster

Uppgifter om klimatrelaterade risker och förluster²⁴ är avgörande för att göra klimatriskbedömningar mer exakta. Alla nya investeringsbeslut och politiska beslut bör vara klimatinspirerade och framtidssäkrade, gällande allt från hemrenoveringar och små och medelstora företags etablering i känsliga områden till större företag som förvaltar leveranskedjor, banker som godkänner nya lån eller städer som planerar zonindelning. I nuläget är uppgifterna för att kvantifiera katastrofförluster bristfälliga; ofta registreras de inte och/eller finns inte tillgängliga i åtkomliga format och databaser när de väl samlats in.

För att undvika så kallade klimatblinda beslut bör uppgifter från både den privata och offentliga sektorn registreras, samlas in och delas på ett omfattande och harmoniserat sätt. Kommissionen kommer att främja gemensamma regler och specifikationer för registrering och insamling av uppgifter om klimatrelaterade förluster och fysiska klimatrisker samt stödja den centrala registreringen av dessa uppgifter från den offentliga och privata sektorn på EU-nivå genom sin riksdatabascentral²⁵. På nationell nivå kommer kommissionen att uppmuntra en frivillig strategi avseende offentlig-privata partnerskap för insamling och delning av uppgifter om förlust som bygger på stärkt samarbete med medlemsstater, städer och näringslivet. Kommissionen kommer även att fastställa databehoven och tillsammans med näringslivet undersöka de bästa metoderna för att samla in omfattande och

²³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/destination-earth-destine#Digital-twins>

²⁴ Detta omfattar offentliga och privata förluster i samband med klimatrelaterade effekter, t.ex. förlust av liv, skadad infrastruktur och kommersiell verksamhet. Dessutom ingår kostnader för krisinsatser och återhämtning vad gäller tillgångar och på olika administrativa nivåer. [Registrering och delning av uppgifter om klimatrisker och klimatförluster](#) bidrar till arbetet med [Sendai-ramverket för katastrofriskreducering](#).

²⁵ <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/risk-data-hub/>

harmoniserade uppgifter från försäkringsgivare samt i relevanta fall stärka Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa).

Kommissionen kommer att underlätta för berörda parter att få åtkomst till uppgifter om klimatrelaterade risker och förluster. Översynen av Inspire-direktivet 2021, som en del av initiativet GreenData4All, innebär en möjlighet att revidera lagstiftningen så att den omfattar uppgifter om miljö- och klimatrelaterade katastrofförluster och därmed utvidga omfattningen av allmänhetens tillgång. Uppgifter om klimatrelaterade katastrofförluster kan även anses ha ett stort värde i framtida revideringar av genomförandeakten till direktivet om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn. På samma sätt kommer uppgifter som samlas in inom offentlig-privata partnerskap också att göras så lättillgängliga som möjligt.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Främja och stödja användningen av sin riskdatacentral för att harmonisera registreringen och insamlingen av omfattande och detaljerade uppgifter om klimatrelaterade risker och förluster och stimulera offentlig-privata partnerskap på nationell nivå för att samla in och dela sådana uppgifter.*
- *Undersöka, tillsammans med Eiopa och näringslivet, de bästa metoderna för att förbättra insamlingen av enhetliga och omfattande uppgifter om försäkrade förluster samt stärka Eiopa vid behov.*
- *Utvidga omfattningen av allmänhetens tillgång till miljörelaterad information i Inspire-direktivet så att även uppgifter om klimatrelaterade risker och förluster ingår.*

2.1.3. Göra Climate-Adapt till den officiella europeiska plattformen för anpassning

Klimatkunskapsplattformar spelar en allt större roll inom beslutsfattande för anpassningsinsatser. Climate-Adapt är redan en etablerad referensram och kunskapsresurs och byggs ut successivt, t.ex. med åtkomst till Copernicus-data²⁶. Vi måste dock investera mer i utvidgningen av dess kapacitet, användar- och bidragsgivarbasen, uppsökande arbete och inverkan²⁷. Den kommer att bidra till ett ökat utbyte av kunskaper, god praxis och lösningar, bland annat från EU-finansierade projekt, och nå ut till och involvera ett växande nätverk av användare. Den kommer också att användas för att samla in och behandla uppgifter från alla relevanta källor och därefter utarbeta högkvalitativ information. Kopplingarna till gränsöverskridande, nationella och subnationella anpassningsplattformar kommer att vidareutvecklas, såväl som förbindelserna och driftskompatibiliteten med relevanta resurser för klimateffekter²⁸.

Vi behöver få en djupare förståelse för de klimatrelaterade riskerna för hälsan och ökad kapacitet att motverka dem. Hoten mot människors hälsa till följd av

²⁶ Copernicus sammanför det europeiska informationssystemet för skogsbränder, det europeiska observationsorganet för torka och [det europeiska varningssystemet för översvämningar](#) inom ramen för sin [katastrofinsatstjänst](#).

²⁷ Grundat på dess djupgående utvärdering <https://www.eea.europa.eu/publications/sharing-adaptation-information-across-europe>

²⁸ Till exempel följande: [Skogsinformationssystemet för Europa](#), [EU-observationsorganet för markskydd](#), [det europeiska informationssystemet för biologisk mångfald](#), [det europeiska observationsorganet för torka](#), [kunskapscentrumet för biologisk mångfald](#) och [EU Science Hub för jordobservation](#).

klimatförändringarna ökar. De är allvarliga och kan endast åtgärdas över gränserna. Det rör sig om dödsfall och skador i samband med värmeböljor, översvämningar och skogsbränder samt uppkomsten och spridningen av smittsamma sjukdomar och allergener kopplade till geografiska skiften i vektorer och patogener²⁹. Klimatförändringarna kommer också att i allt högre grad utmana de offentliga hälso- och sjukvårdssystemens förmåga att fungera på ett effektivt sätt, t.ex. när det gäller att utveckla kapacitet att hantera sjukdomar som tidigare varit okända i Europa. Kommissionen kommer att sammanställa och sammankoppla data, verktyg och sakkunskap för att kommunicera, övervaka, analysera och förhindra klimatförändringarnas effekter på människors hälsa, baserat på en *One Health*-modell.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Uppdatera och utvidga Climate-Adapt som kunskapskälla angående klimateffekter och anpassning, bland annat genom att samla olika informationskällor, och som övervaknings- och rapporteringsmekanism.*
- *Inrätta ett europeiskt klimat- och hälsoobservatorium inom ramen för Climate-Adapt.*

2.2. Mer systematisk anpassning: stödja politisk utveckling på alla nivåer och inom alla sektorer

Klimatförändringarna har en så genomgripande påverkan att vi måste bemöta dem på ett systematiskt sätt. Kommissionen kommer att fortsätta att aktivt integrera faktorer vad gäller klimatesiliens i alla relevanta politikområden, vilket berör både den offentliga och privata sektorn. Integreringen kommer även att ske utöver de sektorer som omfattades av EU:s strategi för anpassning från 2013, som inbegrep jordbruk, infrastruktur och försäkringar. Detta kommer att bidra till ytterligare utveckling och – viktigast av allt – genomförandet av strategier och planer för klimatanpassning på alla förvaltningsnivåer. I detta systematiska tillvägagångssätt finns tre övergripande prioriteringar: integrering av anpassning i makroekonomisk politik, naturbaserade lösningar för anpassning och lokala anpassningsåtgärder.

2.2.1. Förbättra strategier och planer för klimatanpassning

Anpassningsstrategier på alla nivåer måste vara effektiva och baseras på den senaste forskningen. Anpassningsstrategierna kommer fortsatt att vara viktiga instrument och nationella, regionala och lokala myndigheter bör vidareutveckla dessa strategier. Kommissionen erbjuder stöd för att bygga upp administrativ kapacitet i medlemsstater för genomförandet av EU:s klimatanpassningspolitik genom sitt instrument för tekniskt stöd. Kommissionen och de deltagande länderna och regionerna kommer även att stimulera samarbete över gränserna genom ramarna för samarbete i EU:s makroregionala strategier³⁰ samt havsområdesstrategier och andra havsstrategier³¹, finansieringsprogrammen inom Interreg samt möjligheter till samarbete och nätverksbyggande inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Detta kommer att bidra till genomförandet av anpassning genom samordnade och gemensamma insatser mellan medlemsstaterna, samt mellan länder i och utanför EU. Dessutom kommer kommissionen att främja utbyte av bästa praxis och

²⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/healthy-environment-healthy-lives>

³⁰ https://ec.europa.eu/regional_policy/sv/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

³¹ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/sea_basins_sv

lösningar beträffande gemensamma anpassningsutmaningar bland de yttersta randområdena och deras närområden. Som en del av rapporteringen om hur den gemensamma fiskeripolitiken fungerar kommer kommissionen att bedöma hur man genom denna politik sörjer för klimatanpassning.

Övervakning, rapportering och utvärdering är grundläggande för att fastställa en stabil referenspunkt utifrån vilken anpassningsprocessen kan mätas. I genomförandeförordningen om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder³² fastställs redan strukturen, formatet, inlämningsförfarandena och granskningen gällande medlemsstaternas rapportering av information om anpassning. Denna robusta rapportering stöder även genomförandet av de nationella energi- och klimatplanerna, exempelvis vad gäller skyddet av trygg energiförsörjning i EU mot klimateffekter. Även om de lokala särdragen när det gäller anpassning ofta gör det svårt att göra jämförelser går det att jämföra områden som omfattar flera gränser med gemensamma klimatrisker. Bland sådana områden ingår avrinningsområden, bergsområden, öar och de yttersta randområdena (som är särskilt sårbara för klimatförändringar). Kommissionen kommer att vidareutveckla lämpliga indikatorer och en ram för bedömning av resiliens, som bygger på erfarenhet av resultattavlorna för anpassningsberedskap från 2013 års anpassningsstrategi och överensstämmer med arbetet i UNFCCC:s anpassningskommitté.

När det gäller politisk samstämmighet måste man på ett systematiskt sätt ta hänsyn till anpassning för att undvika att oavsiktligt undergräva den. I relevanta fall bör EU:s och medlemsstaternas beslutsfattare tillämpa följande politiska samstämmighetsprincip, nämligen att hänsyn vid reglering och finansiering ska tas till katastrofrisker för att undvika att skapa ny exponering, minska befintliga risker genom att öka resiliensen, förebyggande åtgärder och beredskap samt hantera exponering. Dessa principer bör integreras i exempelvis anbudsinfordringar och urvalskriterier för EU-finansierade projekt samt beaktas vid politikutformning mer allmänt. Kommissionen avser - när den förbättrar det sätt som riktlinjerna och stödverktygen för bättre lagstiftning tar upp hållbarhetsfrågor, vilket aviserades i den europeiska gröna given - att se till att klimatanpassning beaktas på vederbörligt och proportionerligt sätt.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Stimulera regionalt och gränsöverskridande samarbete samt förbättra riktlinjerna för nationella anpassningsstrategier i samarbete med medlemsstaterna.*
- *Uppgradera övervakningen, rapporteringen och utvärderingen av anpassning genom att använda en harmoniserad ram för standarder och indikatorer.*
- *Tillhandahålla verktyg för förhandsbedömning av projekt för att bättre identifiera anpassningsprojekt och förebyggandeprojekts positiva bieffekter och inverkan på ekonomin.*
- *Uppdatera sina riktlinjer och verktyg för bättre lagstiftning för att bättre spegla principerna om samstämmighet i klimatriskhanteringspolitiken.*

³² Europeiska kommissionens [genomförandeförordning \(EU\) 2020/1208](#).

2.2.2. *Främja lokal, individuell och rättvis resiliens*

Den lokala nivån är grundvalen för anpassning, och EU-stödet måste därför hjälpa till att öka den lokala resiliensen. Ekonomiskt stöd finns tillgängligt i allt större utsträckning genom EU:s struktur- och investeringsfonder³³, den gemensamma jordbrukspolitiken, Life-programmet och faciliteten för återhämtning och resiliens. Kommissionen kommer att stödja den lokala användningen av uppgifter samt digitala och smarta lösningar kopplade till klimatanpassning som skräddarsyts för lokala och regionala särdrag. På så sätt kommer man att bygga vidare på befintliga initiativ och instrument som den europeiska marknadsplatsen för smarta städer³⁴, programmet för ett digitalt Europa, Horisont Europa och utmaningen för intelligenta städer³⁵. För att engagera och ge egenmakt åt enskilda européer att vidta direkta anpassningsåtgärder kommer kommissionen att använda den europeiska klimatpakten och koalitionen ”Utbildning för klimatet”³⁶ för att informera, inspirera och skapa förbindelser.

EU:s borgmästaravtal och det globala borgmästaravtalet kommer att stärkas i syfte att bistå lokala och regionala myndigheter. För att hjälpa dem att gå från planering till handling kommer EU att genomföra ett pilotprojekt rörande en enhet för politiskt stöd i syfte att bistå myndigheter inom ramen för EU:s borgmästaravtal. Denna enhet kommer att tillhandahålla direkt tekniskt stöd för att hjälpa till att utarbeta och genomföra myndigheternas strategier och planer för klimatanpassning. EU kommer att uppmuntra ännu större engagemang från regionala organ i utformningen av dagordningen för anpassning genom EU-agendan för städer och fiskets lokala aktionsgrupper, och kommer att involvera företrädare för Regionkommittén som del av EU:s borgmästaravtal.

Att åstadkomma resiliens på ett korrekt och rättvist sätt är grundläggande för att klimatanpassningens fördelar ska få bred och rättvis spridning. EU:s regioner och medborgare är direkt påverkade av klimatförändringarna, t.ex. genom förluster av arbetstillfällen inom sektorer som påverkas av klimatförändringarna, såsom jordbruk, fiske och turism. Den ojämlika exponeringen och sårbarheten inför klimateffekterna i olika regioner och socioekonomiska grupper förvärrar redan befintliga ojämlikheter och sårbarheter³⁷. Effekterna av klimatförändringarna är inte neutrala. Män och kvinnor, äldre, personer med funktionsnedsättning, fördrivna personer eller socialt marginaliserade människor har olika anpassningsförmåga. Dessa människors situation måste beaktas vid utformningen av anpassningsåtgärderna. Behovet av stöd ökar alltmer för utbildnings- och omskolningsinitiativ som leder till gröna jobb. EU kommer att främja långsiktiga ekonomiska strategier och politiska åtgärder för diversifiering för att göra det möjligt för arbetstagare att omskola sig och övergå till gröna tillväxtsektorer, samtidigt som man säkerställer att det finns tillräcklig och högkvalificerad arbetskraft. Detta kommer att kräva förbättrad förståelse för klimatförändringarnas inverkan på arbetstagare, arbetsvillkor, hälsa och säkerhet, genom bedömning av de anknutna fördelningseffekterna och medverkan av arbetsmarknadens parter. Stöd kan tillhandahållas genom exempelvis kompetensagendan för Europa, ungdomsgarantin, Europeiska socialfonden+ eller faciliteten för återhämtning och resiliens.

³³ [Främst genom Sammanhållningsfonden](#) och Europeiska regionala utvecklingsfonden. I mindre utsträckning genom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Europeiska havs- och fiskerifonden och Europeiska socialfonden.

³⁴ <https://eu-smartcities.eu/>

³⁵ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/>

³⁶ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/education-climate-coalition_sv

³⁷ Se [EEA-rapporten: Unequal exposure and unequal impacts](#)

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Öka stödet för planering och genomförande av lokal anpassning och inrätta en stödenhet för anpassning inom ramen för EU:s borgmästaravtal.*
- *Stödja omskolningen av arbetstagare för rättvis och skälig resiliens med utbildning genom Europeiska socialfonden+, Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren.*
- *Fortsätta att säkerställa verkställandet av befintlig arbets- och sociallagstiftning och i relevanta fall överväga att föreslå nya initiativ för att öka skyddet av arbetstagare från klimateffekter.*

2.2.3. Integrera klimatesiliens i nationella finanspolitiska ramverk

I nationella finanspolitiska ramverk i EU ingår endast i begränsad utsträckning finanspolitiska risker kopplade till klimatförändringar och naturkatastrofer. Hjälp- och återuppbyggnadsinsatser efter extrema väderhändelser och långsamt framskridande fenomen kommer att leda till ökade offentliga utgifter, bland annat via ersättning för oförsäkrade förluster. Effekterna på produktionskapaciteten kan ha en negativ inverkan på den ekonomiska tillväxten. Katastrofriskhantering innefattar processer och verktyg för att först ta itu med klimatrelaterade risker och sedan konsekvenser av katastrofer. Detta behöver speglas i budgetplaneringen, och i styrningen och institutionella arrangemang. Finansieringen för katastrofrisker kan kompletteras med en kombination av instrument för riskhantering och riskdelning som tillhandahålls av den privata sektorn och är anpassade efter hur allvarliga och vanligt förekommande katastroferna är. Med tanke på att den finanspolitiska stabiliteten kan påverkas finns även ett behov av att hantera riskerna beträffande offentliga skulders långsiktiga hållbarhet.

För makroekonomisk resiliens krävs beaktande av de olika möjliga klimatscenerierna i den ekonomiska politiken och en förståelse av katastrofriskhantering³⁸. En sund riskbedömning bör göras av påverkan samt sannolikheten för möjliga klimatscenerier. Utformningen av scenarioanalyser på kan i sin tur ligga till grund för stresstester på makroekonomiska variabler³⁹. Tillförlitliga bedömningar av de huvudsakliga ekonomiska konsekvenserna kopplade till naturrisker bör göras tillgängliga, och uppskattningarna av deras budgeteffekter bör speglas i budgetplaneringen. Genom beaktande av kvantitativa katastrofriskbedömningar i budgetplanerna kan medel snabbt göras tillgängliga och svara mot behovet. Särskilda fonder och instrument, både på EU-nivå och nationell nivå, t.ex. från EU:s solidaritetsfond⁴⁰, kan bidra till katastrofinsatser och återhämtningsinsatser efter katastrofer. Detta måste åtminstone omfatta överväganden om ”bättre återuppbyggnad”. Insyn i dessa bidrag kan ge incitament till anpassning och minska den moraliska risken⁴¹.

³⁸ Klimatkänslighet är ett uppskattat intervall. Den ekonomiska politiken måste förberedas på att de globala temperaturerna ökar betydligt mer för en viss mängd utsläpp än vad som förväntas i de mest sannolika scenarierna. Se till exempel [Crescendo](#).

³⁹ Referensscenarier för EU:s ställning i världen fram till 2040 kommer att utarbetas i kommissionens strategiska framsynsrapport för 2021.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/regional_policy/sv/funding/solidarity-fund/

⁴¹ Användningen av återhämtnings-, återställande- och återuppbyggnadsfaserna efter en katastrof för att öka samhällets resiliens genom att integrera katastrofriskreducerande åtgärder i återställandet av fysisk infrastruktur och i återupplivandet av försörjningsmöjligheter, ekonomier och miljön ([FN:s generalförsamling, 2016](#)).

Målen för anpassning till och resiliens mot klimatförändringar är en del av EU:s återhämtningsansträngningar efter covid-19-pandemin. Att stödja återhämtningen kommer att fortsätta att vara ett centralt mål för den makroekonomiska politiken på kort och medellång sikt. Omfattningen och typen av utgifter, inklusive utgifter från de nationella budgetarna, gör det ännu viktigare med bättre återuppbyggnad. Faciliteten för återhämtning och resiliens kommer att stödja medlemsstaterna i deras ekonomiska återhämtning och långsiktiga resiliens. De nationella återhämtnings- och resiliensplanerna förväntas stödja investeringar och reformer i syfte att göra hela Europa mer klimatresilient. Minst 37 % av planernas anslag bör inriktas på klimatinsatser både vad gäller begränsning och anpassning. Faciliteten för återhämtning och resiliens kommer dessutom inte att stödja åtgärder som orsakar betydande skada för miljön⁴², inklusive målen för klimatanpassning.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Utarbeta metoder för att mäta hur klimatrelaterade risker kan påverka de offentliga finanserna, ta fram verktyg och modeller för klimatrelaterad stresstestning och delta i diskussioner med medlemsstater om hur man bättre beaktar klimatförändringarna i nationell rapportering och finanspolitiska ramverk.*
- *Tillsammans med medlemsstaterna utforska och diskutera insatser för att dämpa klimatrelaterade händers finanspolitiska effekter och minska risker som hotar de hållbara offentliga finanserna.*
- *Utforska tillsammans med medlemsstaterna huruvida, och i vilken utsträckning, stabilitets- och konvergensprogram skulle kunna inbegripa klimatanpassning.*
- *Främja bättre samordning och komplementaritet mellan de kris- och återhämtningsinsatser efter katastrofer som stöds av EU:s solidaritetsfond och andra EU-fonder för att uppmuntra principen om "bättre återuppbyggnad".*

2.2.4. Främja naturbaserade lösningar för anpassning

Genomförandet av naturbaserade lösningar i större skala skulle öka klimatresiliensen och bidra till flera mål i den gröna given. Blågrön infrastruktur⁴³ (till skillnad från grå infrastruktur) är "no regret"-lösningar med flera ändamål som samtidigt ger miljömässiga, sociala och ekonomiska fördelar och bidrar till att bygga upp klimatresiliens⁴⁴. Att till exempel skydda och återställa våtmark, torvmark samt kustnära och marina ekosystem, utveckla grönområden i städer och installera gröna tak och väggar, främja och hållbart förvalta skogar och jordbruksmark kommer att bidra till klimatanpassning på ett kostnadseffektivt sätt. Det är viktigt att vi blir bättre på att kvantifiera dessa fördelar och lägga fram dem för beslutsfattare och andra verksamma på alla nivåer för att öka användningen⁴⁵. Kommissionen kommer dessutom att upprätta en certifieringsmekanism för koldioxidupptag, som kommer att möjliggöra sträng övervakning och kvantifiering av klimatförändringarna hos många naturbaserade lösningar.

⁴² I den mening som avses i artikel 17 i [taxonomiförordningen \(\(EU\) 2020/852\)](#).

⁴³ https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/benefits/index_en.htm

⁴⁴ Naturbaserade lösningar är inspirerade och understöds av naturen. Läs mer [här](#), [här](#), och i [rådets slutsatser av den 16 oktober 2020](#).

⁴⁵ Detta arbete kan bygga på [FN:s riktlinjer](#), [EU-stödd forskning och vägledande handlingar](#) samt Internationella naturvårdsunionens [globala standard för naturbaserade lösningar](#).

Naturbaserade lösningar är mycket viktiga för att hålla vatten, hav och mark friska. De behöver spela en större roll inom markanvändning och infrastrukturplanering för att minska kostnader, tillhandahålla klimatresilienta tjänster och förbättra efterlevnaden av kraven för god ekologisk status i ramdirektivet för vatten. Användningen av naturbaserade lösningar i inlandet, däribland återställandet av markens vattenhållande funktion, kommer att öka tillgången till rent, friskt vatten och minska risken för översvämningar. I kustnära och marina områden kommer de naturbaserade lösningarna att stärka kustskyddet och begränsa risken för algblomning. Samtidigt kommer de att ge fördelar som t.ex. koldioxidbindning, möjligheter för turismen samt bevarande och återställande av biologisk mångfald.

Europa behöver öka investeringarna i naturbaserade lösningar för att generera förbättringar vad gäller anpassning, begränsning av klimatförändringar, katastrofriskreducering, biologisk mångfald och hälsa. På lång sikt måste investeringar i naturbaserade lösningar bli lönsamma eftersom klimatförändringarna förstärker påfrestningarna på ekosystemen. Detta kan uppnås genom nya och innovativa strategier och finansieringsprodukter inom InvestEU⁴⁶, riktat stöd från sammanhållningspolitikens program samt stöd för investeringar, miljösystem och rådgivning inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitik. Genom koldioxidlagring kommer kommissionen att lyfta fram en ny affärsmodell för landbaserat upptag av koldioxid, inklusive ekonomiska incitament för att öka användningen av naturbaserade lösningar.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Föreslå naturbaserade lösningar för upptag av koldioxid, bl.a. redovisning och certifiering i kommande initiativ för koldioxidlagring.*
- *Utforma finansiella aspekter av naturbaserade lösningar och verka för utarbetandet av finansiella strategier och produkter som även omfattar naturbaserad anpassning.*
- *Fortsätta att skapa incitament för och bistå medlemsstaterna att införa naturbaserade lösningar, genom bedömningar, vägledning, kapacitetsuppbyggnad och EU-finansiering.*

2.3. Snabbare anpassning: påskynda anpassning på alla områden

För att anpassningsåtgärder ska vidtas snabbare krävs resurser i nivå med utmaningen. EU ökade sitt utgiftsmål för klimatåtgärder till 30 % av sin långsiktiga budget för 2021–2027, med anpassning som ett viktigt inslag. Genom att ytterligare stärka den sociala dimensionen i EU:s budget inom ramen för Europeiska socialfonden kommer mer stöd att frigöras för att skydda de mest utsatta. Utifrån uppskattningar av de investeringar som krävs för att tillgodose anpassningsbehoven finns dock ett stort finansieringsgap för investeringar i klimatresiliens i Europa⁴⁷, vilket innebär att andra finansieringskällor behövs. I sin nya färdplan för klimatet⁴⁸ tillkännagav Europeiska investeringsbanken (EIB) sitt fulla stöd för EU:s nya anpassningsstrategi, som kommer att vara mer detaljerad i slutet av 2021. EIB kommer att säkerställa att all verksamhet som den stöder är klimatsäker och kommer aktivt att söka investeringsmöjligheter inom utvecklingen och användningen av teknik, produkter och tjänster som står emot klimatförändringarna.

⁴⁶ Samtidigt som dess efterfrågestyrda tillvägagångssätt respekteras fullt ut.

⁴⁷ EU-wide economic evaluation of adaptation to climate change [BASE](#) (2016).

⁴⁸ EIB:s [färdplan för klimatet 2021–2025](#) (antagen i november 2020).

Klimatanpassningsgapet är omfattande och ökar i storlek, så vi måste handla snabbare för att överbrygga det. Europeiska miljöbyrån har regelbundet betonat denna fråga i sina utvärderingsrapporter om anpassning⁴⁹. Utvecklingen inom anpassningsplanering går långsamt, och genomförandet och övervakningen går ännu långsammare. De nuvarande åtgärderna inriktas främst på kunskapshöjande åtgärder, institutionell organisation eller politisk utveckling, medan faktisk lansering av fysiska lösningar, som att skapa mer grönområden för att minska effekterna av värmeböljor eller justera avloppssystem för att bättre hantera dagvattenutsläpp, släpar efter. Syftet med denna strategi är därför att flytta fokus till utvecklingen och spridningen av lösningar för att hjälpa till att minska klimatriskerna, öka klimatskyddet och säkra tillgången till dricksvatten.

2.3.1. Påskynda spridningen av anpassningslösningar

Bristande tillgång till genomförbara lösningar är ett av de största hindren för anpassning. EU:s ramprogram och klimatkunskaps- och innovationsgruppen (Climate-KIC, *Climate Knowledge and Innovation Community*)⁵⁰ stöder redan innovation på anpassningsområdet, men en ny analys visar att man behöver gå ännu längre⁵¹. En av de föreslagna uppdragen inom Horisont Europa kommer att vara klimatanpassning inbegripet samhällsomvandling⁵². Uppdraget är tänkt att testa integrerade lösningar som kan bidra till att uppnå visionen om klimatreiliens senast 2050, med betoning på medverkan från allmänhetens sida. Dessa lösningar skulle sedan kunna utökas och spridas i Europa och världen. Uppdragsförslaget syftar till att stödja 200 samhällen att hitta lösningar för omvandlande anpassning och intensifiera 100 s.k. *deep demonstrations* av klimatreiliens. Inom Horisont Europa finns också planerade uppdrag rörande markhälsa, klimatneutrala städer och hav, som är direkt relevanta för anpassningsinsatser⁵³.

Det finns ett akut behov av lösningar för att hjälpa jordbrukare och markförvaltare att hantera klimatrisker. Gränserna för dagens biogeografiska regioner kommer att flyttas norrut och uppåt. Vegetationsmönster och ekosystem kommer att förändras och stora skiften kommer att utlösas i skogar och jordbruksmark. Träd och grödor kanske inte kommer att kunna hänga med i sådana förändringar, särskilt när lämpliga livsmiljöer fragmenteras. En lösning är att bättre utnyttja genetisk mångfald och icke-skadliga växtgenetiska resurser för anpassning, på grundval av den senaste forskningen. Detta går till exempel att uppnå genom att man på ett bättre sätt integrerar anpassningshänsyn i det sätt som skogen förvaltas på. Kommissionen kommer att verka för ett breddat utbud av lämpliga växtförökningsmaterial av hög kvalitet för att stödja anpassning inom jordbruk, skogsbruk och förvaltning av ekosystem på land. Mer arbete krävs för att uppmuntra samverkande, transnationell produktion och överföring av utsäde och växtmaterial via aktiva politiska åtgärder och insatser genom att ändra direktivet om saluföring av skogsodlingsmaterial och direktiven om saluföring av utsäde och annat uppförökningsmaterial⁵⁴.

Beslutsfrämjande system och teknisk rådgivning avseende klimatreiliens måste bli snabbare och mer lättillgängliga för att främja användningen av desamma. Kommissionen kommer att stödja utvecklingen av snabbinsatser för beslutsfattare och andra

⁴⁹ Senast [angående anpassning i städer](#).

⁵⁰ <https://www.climate-kic.org/>

⁵¹ Andelen uppfinningar inom klimatanpassning under 2015 var ungefär densamma som 1995, medan innovationen inom begränsning av klimatförändringar nästan hade fördubblats. Dessutom överförs bara ett fåtal anpassningsuppfinningar över gränserna och det förekommer i princip inga överföringar av patentkunskap till låginkomstländer ([Världsbanken](#)).

⁵² https://ec.europa.eu/info/publications/climate-resilient-europe_en

⁵³ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe_en

⁵⁴ https://ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material/legislation/eu_marketing_requirements_en

verksamma på anpassningsområdet. Sådana insatser skulle behöva genomföras inom en tidsram och med resurser som finns tillgängliga för den finansiella sektorn, små och medelstora företag eller småbrukare, och bygga på väsentliga uppgifter från Copernicus och andra källor. Myndigheter och områdeschefer som ansvarar för Natura 2000-områden behöver vägledning om lämpliga bevarandemetoder och anpassningsstrategier. Stora investeringar i anpassningslösningar från den privata sektorn kommer även att leda till fler tillgängliga alternativ och göra att alla kan ha råd med dem. EU-taxonomin för hållbar verksamhet omfattar anpassning⁵⁵ och kommer att göra det möjligt och ge incitament för att kanalisera privat finansiering för ökad klimatresiliens.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Genomföra det planerade uppdraget inom Horisont Europa för klimatanpassning samt andra uppdrag som rör anpassning, bland annat på områdena markhälsa, klimatneutrala städer och hav, när dessa väl har godkänts.*
- *Stödja vidareutvecklingen av anpassningslösningar, inklusive verktyg till stöd för beslutsfattande om snabbinsatser, för att berika verktygslådan för verksamma på anpassningsområdet.*
- *Integrera anpassning i uppdateringen av Natura 2000 och vägledning om klimatförändringar samt i riktlinjer för beskogning och återbeskogning som främjar biologisk mångfald samt i den kommande skogsstrategin.*
- *Stärka sitt stöd för att skydda möjliga genetiska resurser för anpassning, inbegripet genom att föreslå lagstiftning om skydd och saluföring av utsäde.*
- *Vidareutveckla EU-taxonomin för hållbar verksamhet för klimatanpassning.*

2.3.2. Minska klimatrelaterade risker

Att investera i resilient, klimatsäker infrastruktur lönar sig. Infrastruktur håller ofta i många årtionden, men en stor del av den befintliga infrastrukturen står sig inte särskilt väl mot klimatförändringar. För att minimera risken för katastrofer och för att infrastrukturen ska vara kostnadseffektiv under dess livscykel behöver infrastrukturinvesteringarna vara klimatresiliens. Detta kan kräva en ytterligare initial kostnad på ~3 % för ett projekt, men kostnads–nyttoförhållandet för investeringar i klimatresiliens är cirka 1:4⁵⁶. Kommissionen har utarbetat omfattande vägledning för klimatsäkring för nya större infrastrukturprojekt. Denna vägledning har uppdaterats och kommer att utvidgas så att den även omfattar andra EU-fonder⁵⁷, med särskild uppmärksamhet på kritisk infrastruktur. Kommissionen kommer att fortsätta att uppdatera denna vägledning och utvidga den till att täcka befintlig infrastruktur samt främja dess användning utöver EU-finansiering. Dessutom kommer kommissionen att använda instrument för extern politik för att stimulera användningen av dessa internationellt. Kommissionen har samarbetat med europeiska standardiseringsorganisationer för att uppdatera standarder för infrastrukturens säkerhet och prestanda i ett föränderligt klimat. De tog fram vägledning för personer som utarbetar standarder och inledde ett pilotprojekt som syftar till uppdateringen av tolv infrastrukturstandarder. Denna insats kommer att omfatta en större uppsättning standarder

⁵⁵ EU-taxonomin för hållbar verksamhet. Mer information finns [här](#).

⁵⁶ <https://gca.org/reports/adapt-now-a-global-call-for-leadership-on-climate-resilience/>

⁵⁷ I den långsiktiga EU-budgeten för 2021–2027: InvestEU, Fonden för ett sammanlänkat Europa, Europeiska regionala utvecklingsfonden, Sammanhållningsfonden och Fonden för en rättvis omställning.

och bidra till snabbare standardisering av anpassningslösningar⁵⁸. Kommissionen kommer att uppmantra medlemsstaterna att involvera nationell standardisering i genomförandet av sina nationella anpassningsstrategier, som komplement till standardiseringsarbetet på EU-nivå.

Klimatanpassningsinsatserna måste generera bättre synergieffekter med bredare arbete för att förebygga och minska katastrofrisker. Båda ger en rad kompletterande tillvägagångssätt för att hantera klimatrisker i syfte att skapa resilienta samhällen. Bättre samstämmighet när det gäller praxis, standarder, vägledning, mål, resurser och kunskap kan uppnås genom närmare samordning på nationell nivå, på EU-nivå (genom civilskyddsmekanismen) och internationellt (inom Sendai-ramverket för katastrofriskreducering). Kommissionen kommer att använda sig av sin översikt över naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människor som Europeiska unionen kan komma att ställas inför⁵⁹, relevanta forskningsprojekt⁶⁰ och sina Peseta-rapporter⁶¹ samt beakta befintliga sektorspecifika bestämmelser för att ta fram en EU-omfattande klimatriskbedömning. I denna bedömning kommer särskilt fokus att ligga på hälsorisker, sårbarheter i ekosystem, kritisk infrastruktur, TEN-E-projekt av gemensamt intresse⁶² samt TEN-T-korridorer och surfpunkter. Kommissionen kommer att hjälpa till att hantera dagvattenutsläpp och avrinning från tätbebyggelse som en del av revideringen av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse och dela bästa praxis när det gäller förebyggande av vattenföroreningar genom industriolyckor orsakade av översvämningar och torka.

Vi behöver göra mer för att förbereda Europas byggnadsbestånd på klimatförändringarnas verkningar. Extrema väderförhållanden och långvariga klimatförändringar kan skada byggnader och deras potential att begränsa klimatförändringar, t.ex. genom solpaneler eller värmeisolering efter hagelstormar. Byggnader kan dock även bidra till storskalig anpassning, exempelvis genom lokal vattenhållning som minskar den urbana värmeöeffekten med gröna tak och väggar. Inom renoveringsvägen och handlingsplanen för den cirkulära ekonomin fastställs klimatreiliens som en huvudprincip. Kommissionen kommer att utforska olika alternativ för att bättre förutspå klimatrelaterade påfrestningar på byggnader och integrera faktorer vad gäller klimatreiliens i uppförandet och renoveringen av byggnader genom kriterier för miljöanpassad offentlig upphandling som avser offentliga byggnader och den digitala loggboken för byggnader samt som en del av arbetet med att revidera direktivet om byggnaders energiprestanda och byggproduktförordningen.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Förbättra vägledningen om klimatsäkring och stimulera användningen av denna i och utanför Europa.*
- *Ta fram en EU-omfattande klimatriskbedömning och ta större hänsyn till klimatet*

⁵⁸ Att uppdatera befintliga standarder för infrastrukturs och utrustnings säkerhet och prestanda för framtida klimatförhållanden. Standarder bidrar även till att främja tekniska lösningar som hjälper till att anpassa tillgångar till ett föränderligt klimat, t.ex. gröna tak och väggar.

⁵⁹ SWD(2020) 330 final https://ec.europa.eu/echo/news/european-commission-publishes-new-report-disaster-risks-eu_en

⁶⁰ [Till exempel](#) vad gäller överbyggandet av klimatanpassning och katastrofriskreducering eller samverkande risker från klimateffekter.

⁶¹ <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>

⁶² I den [reviderade TEN-E-förordningen](#) ingår ett krav på att projekt av gemensamt intresse ska integrera klimatanpassningsåtgärder både i utformningsfasen och som en del av miljökonsekvensbeskrivningen och relevanta miljötillståndsförfaranden.

i EU:s förebyggande och hantering av katastrofrisker.

- *Angripa beredskapen och insatser på EU-nivå i samband med klimatrelaterade hot mot människors hälsa, bland annat genom EU:s regelverk för hälsorisker och i förekommande fall den planerade myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser.*
- *Öka samarbetet med standardiseringsorganisationer för att klimatsäkra standarder och för att utarbeta nya standarder för klimatanpassningslösningar.*
- *Stödja integreringen av klimatresiliensfaktorer i de kriterier som är tillämpliga på uppförande och renoivering av byggnader och kritisk infrastruktur.*

2.3.3. Fylla klimatskyddsklyftan

Klimatskyddsklyftan är andelen oförsäkrade ekonomiska förluster som orsakats av klimatrelaterade katastrofer. I avsaknad av klimatförsäkringar med högre penetrationsgrad verkar som om denna klyfta håller på att vidgas på grund av långsamma anpassningsåtgärder och allt vanligare extrema väderhändelser⁶³. De kända förlusterna är dessutom lägre uppskattningar som underrepresenterar trenderna. Klimateffekterna utgör destabiliserande risker för tillgångar och affärsverksamhet. Affärsverksamheter kan i viss utsträckning begränsa riskerna när de förluster som uppstått täcks, bland annat med riskdelningsinstrument, både nationellt och över gränserna. I dag är bara i genomsnitt 35 % av de klimatrelaterade ekonomiska förlusterna försäkrade, och i vissa delar av Europa är siffran så låg som 5 % eller lägre.

Användningen av försäkringar som en mekanism för risköverföring i syfte att absorbera ekonomiska förluster kopplade till klimatrisker kan vara ett första steg från krisreaktion mot riskhantering och riskförebyggande. Enligt en rapport från försäkringsbranschen skulle en ökning med 1 % av försäkringsskyddet kunna leda till minskade globala kostnader för klimatrelaterade katastrofer för skattebetalare eller regeringar med 22 %⁶⁴. Både EU:s försäkringsbransch och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten har varnat för växande problem vad gäller möjligheten att försäkra och försäkringars överkomlighet i en klimatskadad värld. Det är därför viktigt att granska och främja försäkringspenetration vid naturkatastrofer i medlemsstaterna och stödja nationella system för försäkring vid katastrofer för att uppmuntra användarna att investera i anpassning. Detta kommer att stödjas genom utarbetandet av Eiopas resultattavla för naturkatastrofer och offentliggörandet av riktlinjer för statliga åtgärder⁶⁵. I slutändan kommer den mekanism som införs genom denna strategi att leda till nationella bedömningar av försäkringspenetrationsgrader och rekommendationer för att förbättra dem.

Dialog och innovation kan i hög grad leda till ökad klimatresilienspotential hos försäkringssystemen. Kommissionen kommer att underlätta samarbete och diskussioner om bästa praxis mellan berörda parter i försäkringssektorn och stärka dialogen mellan försäkringsgivare, återförsäkringsgivare, myndigheter och andra aktörer, t.ex. fastighetsutvecklare och infrastrukturoperatörer vad gäller den bebyggda miljön. Som ett led i den kommande strategin för en förnyad hållbar finansiering kommer kommissionen att undersöka ytterligare åtgärder som rör klimatrelevanta försäkringsprodukter. Detta ska innefatta bästa

⁶³ EEA (2019) [Economic losses from climate-related extremes](#).

⁶⁴ Lloyd's Global Underinsurance Report 2012.

⁶⁵ Eiopas [resultattavla för klyftan i försäkringsskydd](#) och [diskussionsunderlag](#).

praxis för finansieringsinstrument för hantering av tillfälliga risker, oavsett om de är marknads- eller klimatrelaterade, och potentialen hos nya och innovativa risköverföringslösningar⁶⁶.

Kommissionen kommer inom ramen för den förnyade strategin för hållbar finansiering att göra följande:

- *Hjälpa till att granska försäkringspenetration vid naturkatastrofer i medlemsstater, och främja den, exempelvis genom riktlinjer, samt uppmuntra Eiopa att ta fram sin resultattavla för naturkatastrofer som möjliggör bedömningar på landsnivå.*
- *Stärka dialogen mellan försäkringsgivare, beslutsfattare och andra berörda parter.*
- *Faställa och främja bästa praxis för finansieringsinstrument för riskhantering, i nära samarbete med Eiopa.*
- *Undersöka en bredare användning av finansieringsinstrument och innovativa lösningar för hanteringen av klimatrelaterade risker.*

2.3.4. Säkerställa tillgången till och hållbarheten hos sötvatten

Att se till att sötvatten finns tillgängligt på ett hållbart sätt är grundläggande för klimatresiliensen. Vatten är viktigt för många sektorer i ekonomin och tillgången till dricksvatten är ett grundläggande mänskligt behov⁶⁷. Skyfall och översvämningar kan dock ha förödande konsekvenser för samhällen och infrastruktur. Europa hamnar allt oftare i situationer där det antingen finns för mycket eller inte tillräckligt med vatten. För smart, hållbar vattenanvändning krävs omvälvande förändringar i alla sektorer. Kommissionen kommer att prioritera detta genom ett ökat engagemang inom den gemensamma strategin för genomförandet av ramdirektivet för vatten och översvämningdirektivet. Naturbaserade lösningar är särskilt lämpade för klimatresiliens i förhållande till vattenpåverkan. Klimatförändringarna förvärrar problemet med att dela vattenresurser och det krävs närmare samarbete mellan myndigheter som ansvarar för anpassning och vattenförvaltning, även över gränserna⁶⁸.

Vi måste även minska vattenanvändningen markant. För det ändamålet kommer kommissionen att främja en ökad användning av planer för hantering av torka, åtgärder för att öka markens vattenhållande förmåga och säker återanvändning av vatten. Kommissionen kommer att bidra till att förbättra vattneffektiviteten och återanvändningen av vatten genom att höja kraven på produkter som har ekodesign och energimärkning, på energiproduktion, bostadshus och byggnader samt på jordbruk, och kommer att se över hur ytterligare vattenbesparingar kan göras i industrianläggningar. Kommissionen och medlemsstaterna måste även främja övergången till vattenbesparande teknik och metoder genom att fastställa ett pris som korrekt avspeglar värdet på vatten. Detta kan åstadkommas genom främjande av instrument som exempelvis vattenresurstilldelning och system för vattentillstånd samt genom

⁶⁶ Delstaten Quintana Roo i Mexiko tecknade en försäkring på ett rev för att skydda sin kust och turistnäring från orkaner. I oktober 2020 ledde orkanen Delta till en första utbetalning på ~700 000 euro som används för att återställa revet.

⁶⁷ Såsom erkänns genom [den 20:e principen i den europeiska pelaren för sociala rättigheter](#), där vatten och sanering ingår bland de väsentliga tjänster till vilka alla ska ha tillgång.

⁶⁸ Bland exemplen på gränsöverskridande samarbete ingår [Rhens avrinningsområde](#) och [Internationella kommissionen för skyddet av Donau](#).

att införliva externa miljöeffekter. Inom jordbruket krävs en kunskapsbaserad strategi samt både högteknologiska och naturbaserade lösningar för att säkerställa en hållbar vattenanvändning. Medlemsstaterna kan stödja precisionsjordbruk via nationella strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitik. Medlemsstaterna måste också säkerställa att vatten är korrekt prissatt, i enlighet med ramdirektivet för vatten, så att konsumenterna inte får en felaktig bild av den faktiska kostnaden för livsmedel.

Klimatförändringarna utgör även ett hot mot vattenkvaliteten. Stabil och säker tillgång till dricksvatten är av största vikt och måste garanteras. Klimatförändringarna kommer att leda till en ökad risk för kontaminering och akut förorening av sötvatten på grund av effekter såsom låga flöden i floder, ökade vattentemperaturer, översvämningar och skogsförlust. Det är viktigt att inkludera klimatteffekter i riskanalyser av planer för (dricks-)vattenförvaltning, utveckla teknik för vattenövervakning och säkerställa ett lägsta flöde i floder. Detta kommer att spela en central roll när det gäller att säkerställa vattenkvaliteten och bevara tillräckliga vattenmängder för miljön och alla människor. På liknande sätt är det viktigt att maximera markens förmåga att rena vatten och minska föroreningar.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- *Hjälpa till att säkerställa klimatrelient, hållbar användning och förvaltning av vatten i alla sektorer och över alla gränser genom att förbättra samordningen av tematiska planer och andra mekanismer, såsom tilldelning av vattenresurser och vattentillstånd.*
- *Bidra till att minska vattenanvändningen genom att höja kraven vad gäller vattenbesparingar för produkter, uppmuntra vatteneffektivitet och vattenbesparingar samt verka för en ökad användning av planer för hantering av torka såväl som hållbar markförvaltning och markanvändning.*
- *Hjälpa till att garantera stabil och säker tillgång till dricksvatten genom att uppmuntra införlivandet av klimatrelaterade risker i riskanalyser av vattenförvaltning.*

3. ÖKA DE INTERNATIONELLA INSATSERNA FÖR KLIMATRESILIENS

Vår ambition i fråga om klimatanpassning måste överensstämna med vårt globala ledarskap inom begränsning av klimatförändringar. I Parisavtalet fastställdes det globala anpassningsmålet, och anpassning framhålls som en viktig bidragande faktor till hållbar utveckling. Anpassning är ett sektorsövergripande inslag i EU:s och medlemsstaternas yttre åtgärder och omfattar internationellt samarbete, migration, handel, jordbruk och säkerhet⁶⁹. För bästa möjliga resultat bör EU och dess medlemsstater arbeta på ett konsekvent och samordnat sätt. Klimatförändringar och säkerhet hänger nära samman. Kommissionen och den höga representanten betonade redan 2008 att klimatförändringarna är något som förvärrar hoten, däribland befintliga spänningar och instabilitet⁷⁰.

EU kommer att främja subnationella, nationella och regionala anpassningsstrategier, med särskilt fokus på anpassning i Afrika, små östater under utveckling och de minst utvecklade länderna. Yttre åtgärder måste inriktas på anpassning på ett mer effektivt sätt

⁶⁹ Till exempel finns det risk för att många jordbruksprodukter som exporteras till EU drabbas av extrema väderförhållanden och långsamt framskridande klimatförändringar, och anpassning och diversifiering i handeln krävs för att stödja befolkningar som är beroende av sådan export.

⁷⁰ [S113/08 Climate Change and International Security](#)

genom en strategi som sammankopplar humanitärt bistånd, utveckling och fred för att nå ut till de mest utsatta, sårbara, konfliktbenägna eller marginaliserade samhällena, utan att låta någon människa eller plats halka efter. Särskilda, specialanpassade åtgärder behövs för att komma till rätta med den oproportionerliga inverkan som klimatförändringarna har på utsatta grupper och på mänskliga rättigheter⁷¹. Dialogen med partnerländer bör ha som syfte att öka samarbetet kring klimatanpassning, uppnå en bättre förståelse av anpassningsutmaningar i tredjeländer och främja anpassningsinsatser och god praxis på klimatområdet. Länder som är särskilt sårbara för klimatförändringar och särskilt aktiva partner inom klimatinnsatserna kommer att prioriteras. EU kommer att genomföra den gröna agendan för västra Balkan och skapa starka partnerskap med sina grannländer, i synnerhet i Medelhavsområdet⁷².

EU har historiskt sett samarbetat med andra länder för att arbeta med klimatanpassning på alla nivåer. EU:s yttre åtgärder för anpassning ska vara centrerade kring den ekonomiska, miljömässiga och sociala utvecklingsmodellen i FN:s mål för hållbar utveckling och den europeiska gröna given. Denna utvecklingsmodell bygger på resiliens, planering, stöd för lokala grupper, förebyggande arbete och välgrundade beslut. Nationellt fastställda åtgärder, nationella anpassningsplaner och andra klimatrelevanta planer (t.ex. rörande biologisk mångfald och katastrofriskreducering) lägger en solid grund för samarbete. EU kan även lära sig av andra; många av våra internationella partner har länge befunnit sig på klimatförändringarnas frontlinje och besitter värdefulla erfarenheter som kan hjälpa Europa att bli mer klimatrezilient.

Det finns ett akut behov av ytterligare internationell finansiering för klimatanpassning, både från offentliga och privata källor. Innovativa finansieringsmekanismer kommer att tas fram för att skaffa privat finansiering för anpassning i partnerländer. Utöver det ökade stödet för anpassning behöver klimatfinansieringen bli mer inriktad på de effektivaste insatserna och på länder och samhällen som är särskilt sårbara för klimatförändringarnas effekter och som har mindre kapacitet att agera. Politiskt ledarskap, kollektiva internationella åtgärder och åtagande behövs för att avsätta resurser för klimatrezilens.

Ruta 2: Klimatanpassning i Afrika⁷³

Både EU och Afrika deltar i kampen mot klimatförändringarna⁷⁴. Världsbanken uppskattar att klimatförändringarna bara i Afrika söder om Sahara kan medföra migration av upp till 70 miljoner människor fram till 2050. EU har redan åtagit sig att hjälpa Afrika att anpassa sig till ett mer fientligt klimat, bland annat genom naturbaserade lösningar som initiativet den stora gröna muren. Under perioden 2014–2019 mobiliserade EU cirka 3,4 miljarder euro till stöd för klimatanpassning i regionen. EU stöder bland annat det afrikanska anpassningsinitiativet och African Risk Capacity och har inlett ett forsknings- och innovationspartnerskap med Afrika.

EU kommer att stödja och verka för partnerländerna i utformningen av anpassning och strategier för katastrofriskreducering på lokal, nationell och regional nivå. EU kommer att fortsätta att arbeta med afrikanska initiativ och institutioner som stöder regional anpassning och katastrofriskhantering. Syftet med dessa ansträngningar är att utnyttja Team Europe-strategin och sträva efter integrering mellan anpassning, utveckling och humanitärt bistånd.

⁷¹ Ett viktigt arbete har utförts i [UNFCCC:s arbetsgrupp för tvångsflyttning](#). Se även [EU:s jämställdhetsstrategi och strategin om rättigheter för personer med funktionsnedsättning](#).

⁷² Medelhavsområdet är hårt utsatt för klimatförändringar och värms upp 20 % snabbare än det globala genomsnittet, vilket visar hur viktigt det är att stödja anpassningsinsatser i det södra grannskapet.

⁷³ Afrika är en av de mest sårbara kontinenterna på grund av dess höga exponering och låga anpassningsförmåga ([IPCC AR4, WG 2](#)).

⁷⁴ Mot en övergripande strategi för Afrika, [JOIN\(2020\) 4 final](#).

3.1. Ökat stöd för internationell klimatresiliens och klimatberedskap

I stödet till partnerländer för att de ska anpassa sig till klimatförändringarna ingår resurser, prioritering av insatser och ökad effektivitet. Detta kan åstadkommas med hjälp av omfattande riskhanteringsstrategier, via nationell eller subnationell anpassning och klimatresilienta åtgärder, i samverkan med katastrofriskhantering samt miljö- och socialpolitik. Stödet kommer att inriktas på att bygga upp administrativ kapacitet, bedöma exponering och sårbarheter, förbättra datainsamling och analyser, utarbeta anpassningsplaner i enlighet med nationella prioriteringar och sårbarheter samt främja klimatsäkra strukturella reformer och naturbaserade lösningar med tanke på sidovinsterna.

Klimatförändringarna mångdubblar hoten mot internationell stabilitet och säkerhet, vilket i synnerhet påverkar människor i redan bräckliga och utsatta situationer. Klimatförändringarna ses i allt högre grad som en bidragande faktor till underliggande förhållanden som kan ge upphov till våldsamma konflikter⁷⁵. Anpassningsinsatser kan vara ett värdefullt hjälpmedel för konfliktförebyggande och medling. Målen för klimatet och mänsklig utveckling bör beaktas vid uppbyggnaden av resiliens i instabila, konflikttrabbade länder. Strategier, program och projekt för anpassning bör utformas på ett konfliktmedvetet sätt för att undvika att spä på spänningar. Detta är viktigt för att minska riskerna för klimatrelaterad tvångsflyttning och för att bättre förstå och hantera kopplingarna mellan klimatförändringar, säkerhet och rörlighet⁷⁶.

Kommissionen kommer att använda sig av en skräddarsydd metod för att hjälpa till att öka klimatresiliensen globalt. I linje med FN:s nya agenda för städer kommer EU att öka sitt stöd till lokala myndigheter. Detta kommer att innebära att driva på anpassningen inom det globala borgmästaravtalet, arbeta för hållbar och resilient stads- och landsbygdsutveckling, stödja samhällsengagemang vad gäller planering och genomförande av lokalt ledd anpassning, lägga fokus på informella bosättningar och tillföra finansiella medel till lokal nivå. EU kommer även att integrera klimataktörer för internationella resurser som förvaltas av EU tillsammans med andra partner, såsom internationellt fiske eller skyddet av den biologiska mångfalden i områden utanför nationell jurisdiktion enligt FN:s havsrättskonvention. EU kommer även att samverka med regionala fiskeriförvaltningsorganisationer, däribland kommissionen för bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis, för att verka för anpassning och nya marina skyddsområden.

EU kommer att vidta följande åtgärder:

- *Stärka stödet för utvecklingen och genomförandet av nationellt fastställda åtgärder och nationella anpassningsplaner i EU:s partnerländer och integrera föregripande och förebyggande klimatresiliens och beredskap med fokus på konfliktmedvetenhet i relevant EU-politik och i relevanta EU-instrument för yttre åtgärder.*
- *Intensifiera och bredda anpassningsstödet till lokala myndigheter i EU:s partnerländer och upprätta regionala program, även för länder i EU:s södra och östra grannskap samt i kandidatländer och potentiella kandidatländer.*
- *Ta hänsyn till klimatförändringarna i framtida avtal om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell*

⁷⁵ Forskning tyder till exempel på att resursbrister och förändrade migrationsmönster till följd av klimatförändringar indirekt bidrar till konflikter, inklusive sammandrabbningar mellan jordbrukare och boskapsskötare.

⁷⁶ Med [kunskapscentrumet för migration och demografi](#), [kunskapscentrumet för katastrofriskhantering](#) och [Horisont 2020](#).

jurisdiktion.

3.2. Öka den internationella finansieringen för att bygga upp klimatesiliensen

Det är mycket viktigt att identifiera nya och innovativa finansiella resurser för anpassning och resiliens, i synnerhet för de minst utvecklade länderna och små östater under utveckling. Globalt går omkring 93 % av finansieringen från den offentliga och privata sektorn för klimatinnsatser till begränsning av klimatförändringar⁷⁷. Finansieringen för klimatanpassning uppgick till i genomsnitt 25 miljarder euro under 2017, men behoven beräknas vara tio gånger så stora⁷⁸. EU och dess medlemsstater ökade sitt totala klimatstöd till tredjeländer med 7,4 % under 2019, vilket motsvarade 21,9 miljarder euro, varav 52 % gick till att hjälpa EU:s partner att anpassa sig till klimatförändringar⁷⁹. EU:s tillhandahållande av en stor andel klimatfinansiering inom dess internationella samarbete, och särskilt med inriktning på anpassning, har hyllats internationellt, och det är viktigt att bibehålla denna ställning även i framtiden. Kommissionen kommer att försöka öka resurserna och ytterligare mobilisera storskalig finansiering för anpassning, bland annat genom innovativa mekanismer som Europeiska fonden för hållbar utveckling plus, samt uppbringa resurser i bilaterala kanaler och genom EU:s medlemsstater.

EU kommer att tillhandahålla riktat stöd till partnerländer för att hjälpa till att frigöra befintliga och nya finansiella resurser för klimatanpassning. Detta innefattar stöd till partnerländer vad gäller att få tillgång till klimatfinansiering från internationella källor, som den gröna klimatfonden och anpassningsfonden, samt samarbete med multilaterala utvecklingsbanker, finansinstitut och den privata sektorn. Särskild uppmärksamhet behövs för att se till att de finansiella resurserna når de mest sårbara samhällena i utvecklingsländer, t.ex. samhällen med en traditionellt sett begränsad institutionell förmåga att tillgodogöra sig internationella finansiella resurser, i synnerhet i instabila och konfliktdrabbade länder. För att öka finansieringen för den internationella hanteringen av klimatrelaterade katastrofrisker kommer EU att framhålla användningen av finansiella instrument. Bland dessa ingår försäkringar av offentliga tillgångar, reserver för oförutsedda utgifter och kreditlinor samt statliga eller privata försäkringar. EU kommer även att arbeta för att främja klimatsäkring av befintliga och nya investeringar, i första hand för de som mottar EU-stöd.

⁷⁷ *Climate Policy Initiative* (2019).

⁷⁸ <https://www.cas2021.com/documents/reports/2021/01/22/state-and-trends-in-adaptation-report-2020>

⁷⁹ Detta innefattar finansiering som gynnar enbart anpassning samt finansiering som gynnar både begränsning och anpassning.

EU kommer att vidta följande åtgärder:

- *Sträva efter att öka internationell klimatfinansiering för anpassning genom EU:s instrument för yttre åtgärder och genom att mobilisera investeringar från den privata sektorn.*
- *Främja utformningen och genomförandet av strategier för katastrofriskfinansiering för att öka den makroekonomiska klimatreiliensen i partnerländer.*
- *Stödja partnerländer i utformningen av politik och incitament för att främja investeringar i klimatreiliens, inbegripet i naturbaserade lösningar.*
- *Förstärka klimatsäkeringen av alla EU:s yttre investeringar och åtgärder.*

3.3. Stärka det globala engagemanget och utbyten i anpassningsfrågor

Den ökande slagkraften när det gäller anpassning kommer att förstärkas på internationell nivå. I egenskap av den starkaste förespråkaren för ambitiösa internationella åtgärder inom Parisavtalet kommer vi att fortsätta att möta förnyade krav på mer multilateralism. Detta kommer att inbegripa samarbete med de andra parterna i FN:s ramkonvention om klimatförändringar och Parisavtalet för att säkerställa att klimatanpassning, samt frågor som rör förlust och skador, bemöts på lämpligt sätt i de internationella förhandlingarna. Som en del av detta engagemang kommer EU att informera om anpassningsplaner och anpassningsinsatser inom Parisavtalet enligt principen om att anpassning och begränsning är lika viktiga.

EU är väl rustat för strukturerade dialoger för utbyte av lösningar, och är mån om att lära sig av andra. EU har stor erfarenhet av att genomföra anpassningspolitik. Genom informationstjänster, såsom de som tillhandahålls genom Copernicus, kan EU stödja partnerländer i förvaltningen av naturresurser, bedöma klimatrisker och förbereda lämpliga åtgärder. EU är mycket engagerat i internationell världshavsförvaltning, observationer av hav samt havsforskning och är aktivt inom globala nätverk som det internationella initiativet för korallrev. Det finns betydande kunskapsluckor och innovativa strategier där EU skulle kunna dra nytta av befintlig erfarenhet, t.ex. när det gäller samhällsledd och naturbaserad anpassning. Detta är mycket relevant för de yttersta randområdena och utomeuropeiska länder och territorier som redan har ställts inför stora anpassningsutmaningar. Vi kommer också att delta i, stödja och utvidga globala och regionala anpassningsrelevanta initiativ, såsom den transatlantiska havsforskningsalliansen.

Klimatförändringarna har dominoeffekter över gränser och kontinenter. Till och med lokala klimateffekter har regionala eller globala återverkningar, och denna typ av gränsöverskridande klimatrisker kan nå Europa. Driftsstörningar i hamninfrastrukturen kan exempelvis medföra hinder på handelsvägarna eller till och med stänga dem, både för förnödenheter och andra varor, med potentiella följdverkningar i internationella leveranskedjor. För att bemöta utmaningar som är desamma för sammanlänkade samhällen (t.ex. migration, konflikter och tvångsflyttningar), ekosystem (t.ex. delade avrinningsområden, hav och polarområden) samt ekonomier (t.ex. globala värdekedjor) kommer vi att stärka samarbetet och dialogen som rör anpassning i våra handelsavtal.

EU kommer att vidta följande åtgärder:

- *Tillhandahålla sina anpassningsplaner och anpassningsinsatser inom ramen för*

Parisavtalet.

- *Fördjupa det politiska engagemanget på klimatanpassningsområdet med internationella och regionala partner samt partnerländer.*
- *Öka de sammanlagda kunskaperna och verktygen i fråga om anpassning som finns tillgängliga för tredjeländer och stimulera anpassning i gröna allianser och partnerskap.*

4. SLUTSATSER

Anpassning är en avgörande del av de globala insatserna mot klimatiförändringarna.

EU och världssamfundet är för närvarande inte redo för klimatiförändringarnas effekter i fråga om intensitet, frekvens och slagkraft, särskilt inte med tanke på att utsläppen fortsätter att öka. Vi måste snabbt bygga upp vår resiliens mot klimatiförändringar och gå från ökad medvetenhet och allmän oro till massåtgärder för anpassning. De kraftfulla varningarna från forskarsamhället, klimatiförändringseffekternas ökade synlighet i Europa och återhämtningen från pandemin gör sammantaget detta till ett avgörande ögonblick. Vi måste nu vidta åtgärder mot klimatiförändringarna och befästa det dagens generationers lämnar i arv efter sig för att skydda framtida generationer.

Den nya EU-strategin för anpassning banar väg för en högre ambition i fråga om klimatresiliens:

År 2050 kommer EU att vara ett klimatresilient samhälle som är helt anpassat till de oundvikliga effekterna av klimatiförändringarna. Klimatanpassning är därför en integrerad del av den europeiska gröna given och dess yttre dimension och väl förankrad i förslaget till europeisk klimatlag. Den nya strategin syftar till att förstärka insatserna i hela ekonomin och samhället för att ta oss närmare visionen om klimatresiliens 2050, och samtidigt öka synergierna med andra politikområden som exempelvis biologisk mångfald. Vi kommer att arbeta för denna vision genom att förbättra kunskapen om climateffekter och anpassningslösningar för att hantera osäkerhet, genom att intensifiera anpassningsplanering och klimatriskbedömningar, genom att påskynda anpassningsinsatserna och genom att hjälpa till att stärka klimatresiliensen globalt. Kommissionen ska se till att strategin genomförs i nära samspel med de andra delarna i den europeiska gröna given.

Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att godkänna denna strategi

och att, tillsammans med Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, bygga upp en klimatresilient union. Kommissionen kommer att vända sig till allmänheten, till städer, företag, arbetsmarknadens parter och regioner, och uppmuntra dem att aktivt delta i genomförandet av denna strategi och gå samman för att möta anpassningsutmaningen.